

Bijkomende informatie van de Belgische NGO's **80th Session of the Committee on the Rights of the Child**

Inleiding

Onderstaande nota bevat de bijkomende informatie bij de List of Issues van de Belgische NGO's. De Belgische NGO's worden vertegenwoordigd door Coordination des ONG pour les droits de l'enfant (CODE)¹ aan de Franstalige zijde en de Kinderrechtencoalitie voor Vlaanderen².

De List of Issues be vraagt onderwerpen die reeds uitgebreid aan bod kwamen in het overheidsrapport en de alternatieve rapporten. Onderstaande bijkomende nota volgt weliswaar de structuur van de vragen, maar gaat enkel in op die vragen waar het overheidsantwoord te kort schiet of waar de NGO's nieuwe informatie kunnen aanbieden. Bij de andere vragen verwijzen we naar het Alternatieve rapport van de NGO's.

1. Wetgeving en coördinatie

Zie hoofdstuk 1 alternatief ngo rapport

België neemt onvoldoende maatregelen om het Kinderrechtenverdrag na te leven. Op nationaal niveau is er geen coördinerend minister Kinderrechten. Dit is crucial, gezien de ombudsmannen (of kinderrechtencommissaris) geen federale bevoegdheid hebben.

In de Franstalige gemeenschap werden geen structurele maatregelen getroffen om de rechten van het kind werkelijk te integreren in het beleid.

De Vlaamse overheid voert een geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleid, maar dit heeft onvoldoende impact op belangrijke beleidsdomeinen binnen de Vlaamse Gemeenschap zoals welzijn, onderwijs en huisvesting.

België weigert de interpretatieve verklaring bij artikel 2 van het VRK in te trekken, ondanks verschillende verzoeken van het VN Kinderrechtencomité. Het voorbehoud dat hiermee wordt gemaakt tov kinderen

¹ De leden van la CODE (www.lacode.be) zijn : Amnesty International Belgique francophone, ATD Quart Monde Wallonie-Bruxelles, Badje, Conseil de la Jeunesse, DEI Belgique, ECPAT Belgique, Famisol-Familles solidaires, Gams Belgique,, la Ligue des familles, , Le Forum-Bruxelles contre les inégalités, Ligue des droits humains, , Plan International Belgique, Réseau wallon de lutte contre la pauvreté, Service droit des jeunes de Bruxelles et UNICEF Belgique.

² De leden van de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen (www.kinderrechtencoalitie.be) zijn : Arktos vzw, Awel vzw, Bednet, Cachet vzw, Child Focus, Chirojeugd Vlaanderen vzw, Ecpat, GAMS, Gezinsbond, Grip vzw, HCA Oost-Vlaanderen, Jonge Helden, KIYO ngo, Liga voor Mensenrechten, Minor Ndako, Kind & Samenleving, Plan International België, SAM vzw, Tumult, tZitemzo, Uit de Marge, Unicef Belgium, vcov, Vlaams Welzijnsverbond, Welzijnszorg.

op de vlucht en niet-Belgische kinderen, illustreert zich dagelijks in de praktijk van het asiel- en migratiebeleid.

2. Child budgeting

Zie hoofdstuk 1.3. alternatief ngo rapport

3. Gegevensverzameling

Zie hoofdstuk 1.2. alternatief ngo rapport

Bij het verzamelen van data moet extra aandacht besteed worden aan de anonimiteit en privacy van kinderen en hun gezinnen. De ngo's stellen vast dat in bepaalde contexten, bijvoorbeeld in het kader van de nationale veiligheid, de rechtsbescherming en privacy van minderjarigen niet worden gewaarborgd. Gegevens over minderjarigen worden gedeeld zonder hun medeweten of toestemming, of ngo's worden gevraagd om informatie te delen over kinderen met de politie (zie ook punt 16).

Verder stellen de NGO's dat bepaalde vormen van gegevensverzameling door bijvoorbeeld gezinnen in armoede als intrusief worden ervaren. Er moet ten allen tijde rekening gehouden worden met de anonimiteit, vertrouwelijkheid en privacy van gezinnen en kinderen.

Een bijzonder kwetsbare doelgroep die ontbreekt in cijfers zijn de niet begeleide minderjarigen (NBMV). Dienst Voogdij heeft cijfers over de niet begeleide minderjarigen die werden geregistreerd voor leeftijdsonderzoek, maar publiceert deze niet. Dienst vreemdelingenzaken publiceert enkel cijfers over de minderjarige vluchtelingen die asiel aanvragen. Veel minderjarige vreemdelingen verdwijnen zowel voor, na als zonder registratie. De ngo's vragen meer inspanningen om deze groep minderjarigen in kaart te brengen, gezien ze bijzonder kwetsbaar zijn voor geweld en misbruik.

4. Participatie

Zie hoofdstuk 3 alternatief ngo rapport

5. Geweld

Zie hoofdstuk 5 alternatief ngo rapport

Ondanks het advies van de Nationale Commissie van de Rechten van het Kind m.b.t. een verbod op geweld in de opvoeding, neemt België geen wettelijke stappen in die richting.

De opvang en begeleiding van minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik blijft wisselvallig. Het is van cruciaal belang om politieagenten, hulpverleners, verplegers, psychologen, dokters, leerkrachten,... en juristen beter op te leiden in deze thematiek. Dit om een betere detectie te verzekeren maar ook om de revictimisatie van minderjarige slachtoffers te vermijden.

Slachtoffers van seksueel misbruik kunnen zich verlaten en machteloos voelen in het contact met justitie. Het is belangrijk dat zij bijgestaan worden door een vertrouwenspersoon, vanaf het moment van de aangifte tot het proces, gezien dit een zeer traumatiserende ervaring kan zijn.

6. Kinderopvang, gezin, jeugdhulp

Zie hoofdstuk 6 alternatief ngo rapport

Het gebrek aan plaatsen in de kinderopvang voor kinderen van 0 tot 3 in de Franstalige gemeenschap is alarmerend. De genomen maatregelen volstaan niet om een kwalitatieve opvang te garanderen voor elk kind.

7. Kinderen met een handicap

Zie hoofdstuk 7 alternatief ngo rapport

De budgetten die in Vlaanderen worden ingezet voor het M-decreet, volstaan niet voor de realisatie van inclusief onderwijs van kinderen met een handicap. Hiervoor zijn bijkomende middelen voor persoonlijke ondersteuning nodig. De wachtlijsten voor een persoonlijk assistentiebudget voor minderjarigen (PAB) zijn onredelijk lang, gemiddeld 4 jaar.

De Vlaamse regering beloofde om deze legislatuur de persoonsvolgende financiering voor volwassenen (PVF) beschikbaar te maken voor minderjarigen, maar deze belofte werd niet nageleefd.

In de Franstalige gemeenschap is er nog geen sprake van inclusief onderwijs. De genomen 'redelijke maatregelen' zijn ondermaats en onvoldoende.

8. Gezondheidszorg, genitale verminking, kindhuwelijken

Zie hoofdstuk 9 alternatief ngo rapport

Een recente studie van de Koning Boudewijnstichting³ wijst uit dat het risico op armoede en deprivatie groter is bij kinderen die opgroeien in een gezin met gezinsleden met chronische gezondheidsproblemen.

9. Armoedebestrijding

Zie hoofdstuk 8 alternatief ngo rapport

Na het eerste nationaal plan kinderarmoedebestrijding werd een tweede gepland voor 2015-2019. Dit plan is er nog altijd niet. De coördinatie van het kinderarmoedebeleid situeert zich voornamelijk op regionaal en lokaal niveau.

De NGO's wachten nog steeds op structurele ingrepen in de strijd tegen armoede, zoals het optrekken van de minimumlonen en de vervangingsinkomens boven de armoedegrens en de toegang tot kwalitatieve woningen.

De hogergenoemde studie van de Koning Boudewijnstichting wijst nogmaals op het hoge percentage kinderen dat in armoede opgroeit in België (15%). De studie benadrukt het grote verschil met de naburige landen en de verschillen tussen de regio's in België, waarbij vooral Brussel erg slecht scoort.

België kampt met een wooncrisis. Betaalbare en kwalitatieve woningen voor kwetsbare gezinnen zijn op de private huurmarkt bijna niet meer te vinden. Prijsstijgingen op de woningmarkt, eigenaars die een

³ Guio, A-C & Vandenbroucke, F. (2018), *Armoede en deprivatie bij Belgische kinderen Een vergelijking van de risicofactoren in de drie gewesten en de buurlanden*, Koning Boudewijnstichting, Brussel.

tweede woning kopen, projectontwikkelaars die mikken op middenklasse eigenaars of huurders... vergroten dit probleem.

De Vlaamse overheid investeert 84% van haar woonsubsidies aan eigenaars-bewoners en slechts 2% in de private huurmarkt. Ook het percentage sociale woningen (5,6% in Vlaanderen, 6% in Franstalig België) blijft ver onder de vraag. Deze woonproblematiek versterkt heel wat andere crisissen; jongeren stromen niet uit de jeugdhulp omdat ze geen geschikte woning vinden, vluchtelingengezinnen vinden geen woning binnen de vooropgelegde termijn, gezinshereniging zorgt voor overbewoning en huisjesmelkerij...

De ngo's vragen de overheid om dringend meer te investeren in de bouw en renovatie van sociale woningen, kwetsbare gezinnen te helpen bij het zoeken en betalen van een woning en uitkeringen niet te laten dalen onder de armoedegrens bij niet-solidaire vormen van samen gebruiken van gebouwen (co-housing).

10. Schoolkosten, ongelijkheid in het onderwijs, schooluitsluitingen en pesten

Zie hoofdstuk 10 en 5.4 alternatief ngo rapport

De ngo's wijzen er op dat de overheid te weinig zelf investeert in de strijd tegen pesten. Het netwerk waarvan sprake in de overheidsantwoorden, draait op de goodwill en inspanningen van ngo's en organisaties. Er is nood aan een centraal en onderbouwd meldpunt pesten, financieel ondersteund door de overheid. Scholen onderschatten de impact van cyberpesten en nemen weinig maatregelen ter preventie of vorming op dit domein.

De Franstalige NGO's betreuren dat de aangekondigde onderwijshervormingen in de Franstalige gemeenschap (Pacte pour un Enseignement d'Excellence) nog steeds niet in praktijk worden omgezet.

11. Kinderen in migratie, asiel

Zie hoofdstuk 12 alternatief ngo rapport

In augustus 2018 werden de eerste families opgesloten in de gesloten gezinsunits op het terrein van het repatriëringscentrum 127bis. Dit ondanks hevige protest van 325 organisaties die samen de campagne '[Een kind sluit je niet op. Punt](#)' onderschreven.

Detentie van kinderen omwille van migratieredenen is in strijd met het Kinderrechtenverdrag. Het VN Kinderrechtencomité maakt duidelijk dat de detentie van kinderen op basis van migratiepolitiek ingaat tegen het belang van het kind. Wetenschappelijk onderzoek heeft reeds veelvuldig aangetoond dat de opsluiting van kinderen een negatieve impact heeft op hun gezondheid en ontwikkeling, zelfs op korte termijn en in aangepaste omstandigheden.

De middelen die in deze maatregel worden geïnvesteerd zijn buitenproportioneel en dragen niet bij tot een vrijwillige en gedragen terugkeer van gezinnen⁴. De NGO's zijn van mening dat deze middelen beter kunnen worden ingezet voor de begeleiding van gezinnen in migratie, hetzij naar een duurzaam verblijf in ons of een ander land, hetzij naar vrijwillige terugkeer.

⁴ Sampson, R., Chew, V., Mitchell, G. & Bowring, L., 2015, *There are alternatives. A handbook for preventing unnecessary immigration detention (revised edition)*, International Detention Coalition.

Het overheidsantwoord insinueert dat de gesloten gezinsunits aangepast zijn aan de noden van kinderen en gezinnen, en dat opsluiting slechts in laatste instantie en zo kort mogelijk wordt toegepast. De ngo's willen dit met klem tegenspreken. Tot nu toe werden 7 families (19 kinderen) opgesloten in de gezinsunits. Bezoeken door de kinderrechtencommissarissen en ngo's wijzen uit dat de fysieke en psychische gezondheid van de kinderen erg te leiden had onder de opsluiting. Bovendien werd de maximumtermijn van 2 weken opsluiting regelmatig verlengd omwille van administratieve of juridische redenen. Verschillende ngo's tekenden beroep aan bij de Raad van State tegen het KB van 22 juli 2018 m.b.t. de opsluiting van kinderen.

Het Comité verzocht de Belgische overheid per brief om de opsluiting van het eerste gezin te beëindigen. Deze vraag werd ingewilligd noch beantwoord.

De NGO's vragen een onmiddellijke stopzetting van het opsluiten van kinderen omwille van migratieredenen en een wettelijke verankering van dit verbod.

De Belgische overheid rechtvaardigt de opsluiting van gezinnen met het falen van de bestaande alternatieven voor detentie (preventieve maatregelen om verdwijning tegen te gaan, de mogelijkheid om in de eigen woning te verblijven in afwachting van de vrijwillige terugkeer en de terugkeerwoningen). Volgens de overheid was de bouw van een gesloten centrum voor gezinnen het enige middel voor een efficiënt migratiebeleid.

De NGO's merken op dat de voornoemde alternatieven ten eerste onvoldoende worden ingezet en ten tweede onvoldoende werden gefinancierd en geëvalueerd.

We vragen dan ook eerst een volwaardige investering en evaluatie in alternatieven voor detentie die het belang van het kind en de gezinseenheid respecteren.

We vragen ook een wettelijke garantie dat voor elke genomen maatregel waar kinderen bij betrokken zijn, geval per geval wordt bepaald welk alternatief voor detentie tegemoet komt aan het belang van het kind, en of deze maatregel proportioneel, noodzakelijk en onwillekeurig is.

Wat betreft kinderen in migratie vragen de ngo's ook bijzondere aandacht voor niet begeleide minderjarige vluchtelingen en in het bijzonder binnen de problematiek van de 'transmigratie'. Veel minderjarige vluchtelingen vragen geen asiel aan, vaak uit onwetendheid over de beschermingsmogelijkheden. Hierdoor raken ze niet geregistreerd of worden ze beschouwd als transmigranten. Dit is een bijzonder kwetsbare doelgroep, gezien ze voor langere tijd op straat blijven overleven, onder de radar van de reguliere asiendiensten. Dat maakt hen bijzonder kwetsbaar voor geweld en misbruik. De ngo's vragen specifieke budgettaire inspanningen voor deze doelgroep.

België voert een asielbeleid dat focust op terugkeer en ontrading. Hiervoor werd het aantal opvangplaatsen drastisch afgebouwd vanaf 2017, waardoor er opnieuw een tekort dreigt bij de minste stijging van asielaanvragen. De ngo's vragen meer bufferplaatsen en de garantie dat geen minderjarigen op straat blijven.

12. Klimaat

De ngo's zijn verheugd te lezen dat het VN Comité informeert naar de maatregelen m.b.t. leefmilieu en klimaat. Bevragingen van jongeren wijzen uit dat 98% van de jongeren bezorgd zijn om de klimaatopwarming. Op 2 december namen 75.000 mensen deel aan een grote klimaatmars. Op 10 januari

organiseerden 3.000 scholieren een bijkomende protest, nadat de Belgische overheid zich als enige andere land (naast Tsjechië) uitsprak tegen de Europese richtlijnen voor energiebesparing op de klimaatconferentie in Katowice.⁵

13. Kinderen uit conflictgebieden

De ngo's verwijzen hiervoor naar het gezamenlijk advies van de de Kinderrechtencommissaris en de Délégué Général, dat reeds werd bezorgd aan het Comité.

14. Kinderprostitutie, kinderpornografie, kinderhandel

Zie hoofdstuk 5.5 alternatief ngo rapport

De *Global Code of Ethics for Tourism* is niet bindend, waardoor de schaal en aanpak van sensibiliseringscampagnes weinig effect hebben. Bovendien namen Franstalig België en Brussel geen engagement op in de *Global Code of Ethics*.

In Vlaanderen ontbreekt nog steeds een centrum voor slachtoffers van *trafficking* zoals het Espéranto-centrum in Franstalig België.

15. Nieuwe wetgeving

Zie hoofdstuk 1.4. en 13.3. van het alternatief NGO rapport

De NGO's zijn ontgoocheld dat de uithandengeving zowel in het nieuwe decreet van 18 januari 2018 voor de Franstalige gemeenschap als in het Vlaams decreet jeugddelinquentierecht, werd behouden.

Een ontwerpdecreet voor de lerarenopleiding in Franstalig België bepaalt de duur van de opleiding op 4 jaar in plaats van 3. De NGO's betreuren ten eerste dat kinderrechten niet werden opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen. Dit is een gemiste kans om kinderen te onderwijzen over hun rechten en het Kinderrechtenverdrag.

16. Bijkomend punt m.b.t. beroepsgeheim en schending van de privacy

De NGO's zijn ongerust over de schending van het beroepsgeheim dat mogelijk gemaakt wordt door het nieuwe artikel 458ter in het Strafwetboek. Het risico dat gegevens kunnen worden doorgegeven aan justitie, is een ernstige bedreiging voor het vertrouwen van kinderen, jongeren en gezinnen in de hulpverlening. Het beroepsgeheim verzekert een basis van wederzijds vertrouwen en samenwerking met zowel minderjarige slachtoffers als gezinnen.

Sociaal werkers krijgen het recht hun beroepsgeheim te breken in specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld in het kader van de nationale veiligheid. De onduidelijkheid hierover zorgt echter voor de

⁵ Noot: na het publiceren van deze nota kwamen op 17/01 nog eens 12.500 en op 24/01 35.000 scholieren op straat voor een beter klimaatbeleid. De jongeren zeggen verder te protesteren tot de verkiezingen op 26/05

indruk dat informatie moet gedeeld worden, waardoor de uitzondering de regel wordt en verdenking boven bescherming komt te staan.

Binnen hetzelfde kader werden LIVC's of lokale integrale veiligheidscellen wettelijk verplicht gemaakt door de wet van 30 juli 2018. Binnen deze cellen bespreken hulpverleners, lokale diensten en politie individuen die een mogelijk risico lopen om te radicaliseren. Binnen dit kader krijgen de deelnemers van de cel het recht om informatie door te geven die anders zou worden beschermd door de jeugdbescherming of het beroepsgeheim. De NGO's wijzen op het feit dat sociaal werkers prioritair moeten inzetten op bescherming en zorg, niet op terrorismebestrijding. De LIVC's ondermijnen het beroepsgeheim en het recht op privacy van kinderen en gezinnen. Gezien de lokale autoriteiten en politiek aan het hoofd staan van deze cellen, dreigt ook een reëel gevaar van willekeur en ethnische profilering. De rechten van de geviseerde individuen worden onvoldoende omschreven in het wetsvoorstel.

De ngo's dringen met klem aan op een verbod om minderjarigen aan te melden voor een LIVC.